

'ZORGWEKKEND RACISME IN MIJN MAILBOX'

1. Opzet

De halfjaarlijkse netwerkdagen van het Netwerk Racisme Keren brengen geïnteresseerden samen rond een bepaald onderwerp dat in verband staat met de racisme-thematiek.

De dag in het voorjaar valt in maart. Dat moment wordt gekozen in het kader van de jaarlijkse 'internationale dag tegen racisme'. De netwerkdag in het najaar valt in november wanneer de 'internationale dag tegen fascisme en antisemitisme' valt. Het publiek op die netwerkdagen bestaat uit een mengeling van ex-cursisten van de vormingen 'Omgaan met Racisme', personen die de ORBIT-thema's genegen zijn of personen die omwille van het thema van die specifieke netwerkdag kiezen zich in te schrijven. Deze netwerkdagen vinden plaats sinds meer dan 6 jaar.

Voor de 15de netwerkdag werd gekozen om met het publiek de oefening te doen rond 'effectief antwoorden op discriminerende mails'. Daarom stonden oefenworkshops centraal in de voormiddag. De resultaten werden daarna afgetoetst met een specialiste van het Centrum voor gelijkheid van kansen & racismebestrijding.

2. Programma

9u30	Ontvangst met koffie en thee
9u45	Eerste vertoning van de nieuwe ORBIT-powerpoint van het 'Netwerk Racisme Keren'
10u00	Inleiding dagthema met uitleg bij de principes 'hoe omgaan met racisme', de soorten mails en de juridische bepalingen over deze mails
10u40	Start werkwinkels met oefensessies over het 'hoe omgaan met racistische e-mails in uw mailbox'
11u40	Einde werkwinkels en pauze
12u00	Toelichting bij de conclusies van de werkwinkels en debat met Sofie D'Hulster, medewerkster Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding over hun expertise terzake
13u00	Maaltijd
14u00	Einde netwerkdag

3. Biografie sprekers

Sofie D'HULSTER (Centrum voor gelijkheid van kansen & racismebestrijding)

Sofie D'Hulster behaalde een master in Sociale & Politieke wetenschappen (Universiteit Gent), een masterdiploma in Ontwikkelingsstudies en studeerde vorig jaar af in het postuniversitaire Interculturele Communicatie en Diversiteitmanagement aan de hogeschool voor voortgezet onderwijs in Mechelen. Sinds 2006 werkt ze in het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding en is ze verantwoordelijk voor het meldingspunt voor cyberhate. Sofie creëerde een preventie- en voorlichtingsapparaat en ontwikkelde de hotline verder uit op structureel niveau. Ook geeft ze vorming en training in middelbare scholen en aan moderators van websites over het onderwerp cyberhate.

Didier VANDERSLYCKE

Didier Vanderslycke, nationaal secretaris van ORBIT vzw, geeft sinds vele jaren de cursus 'Omgaan met Racisme' in open of gesloten verband. Daarbij worden de zorg voor het slachtoffer en de mogelijke manieren om de dader van het racisme in die zijn verhaal tegemoet te treden uitgewerkt in verschillende oefeningen. Professioneel is Didier Vanderslycke vooral betrokken op het thema van migratie en de diaconie van de kerk.

Walter ANDINO

Heeft in Honduras sociologie gestudeerd en in Brussel een volledige studie aan het hoger Instituut voor de Gezinswetenschappen afgerond. Hij werkt als stafmedewerker inzake het thema diversiteit bij ORBIT en geeft vorming rond thema's verbonden met diversiteit en multiculturaliteit.

4. Proefvoorstel PowerPoint van het Netwerk Racisme Keren

Inhoudelijke en vormingsopmerkingen

- goed presentatie
- duidelijk qua kleur en vormgeving
- oogt modern

maar

- soms te veel tekst ineens / mogelijks kan dat verbeteren door de tekst die er al stond grijs te maken of ook af te wisselen met de andere basiskleuren in de pps.
- definitie mag ook nog definitie genoemd worden
- sommige cijfers te klein
- De slides in het filmpje gaan te snel
- Contrast moet sterker (wordt gezien van op afstand)
- Sommige teksten zouden meer in het midden moeten geplaatst worden/ of gecentreerd
- 'Alledaags racisme' vervangen door 'Racisme in je omgeving'

5. Verslag dagverloop

Inleiding

Binnen het Netwerk Racisme Keren bestaat er een sociaal-psychologische benadering van het racisme. Verschillende racistische uitingen gaan voorbij aan het alledaagse racisme.

De basisingesteldheid van de bondgenotenstrategie is om het gesprek met de 'dader' aan te gaan.

Iedereen denkt immers in welbepaalde categorieën: dat we te kort gedaan worden, dat we te arm zijn... en kan zoiets in discriminatie naar anderen ventileren.

Met onze bondgenotenstrategie zoeken we naar het verhaal dat daar achter zit. De eerste boodschap dat racistische voorvallen misdrijven zijn in de publieke ruimte is belangrijk om in het achterhoofd te houden. Maar er dient ook een maatschappelijke aanpak ontwikkeld te zijn. Op basis van persoonskenmerken aanzetten tot haat kan en mag absoluut niet (ook juridisch niet).

Workshop Walter

De workshop begint met de ruimte voor getuigenissen over concrete ervaringen van discriminatie van de deelnemers.

- Mensen zoeken personen met de positieve karaktereigenschappen op.
- Personen gaan niet gauw naar het Meldpunt.

Walter laat de vier opeenvolgende haatmails uit de powerpoint dan lezen door de aanwezigen (volgorde 2, 3, 4, 1) en vraagt op te letten op de inhoud van de verschillende mails en om hierop te reageren.

- Persoon uit publiek zegt beschaamd te zijn dat personen uit onze omgeving zoiets kunnen schrijven. Sommige teksten raken ook aan de eigen twijfels van die persoon.
- Mensen hebben schrik en kunnen via de media het gevoel hebben dat het niet goed gaat in ons land.
- De frustratie van de financieel zwakkeren in onze streken die het zo moeilijk hebben terwijl nieuw toegekomen personen veel lijken te krijgen is een realistische aangevoelde frustratie. In de verhalende haatmails wordt ingegaan op deze kwaadheid of angstgevoelens van de lezer.

Walter bespreekt daarop de verschillende categorieën van racisme uit de vorming van 'Omgaan met Racisme'.

Wat zijn mogelijke reacties? Hoe gaan wij om met haatmails (of onze reactie op internetfora)? Deleten we ze? Kunnen we iets anders doen?

- Soms zullen personen op Vlaams Belang stemmen na dat hun criminaliteit is overkomen.
- Walter duidt ook op de verantwoordelijkheid van de media die negatieve beeldvorming over bijv. moslims in de hand werken. 500 jaar kolonisatie speelt ook mee in ons racisme.
- De vraag wordt gesteld als verdere wetgeving niet kan helpen.
- Personaliseren van de context kan helpen.

Walter geeft daarna verdere uitleg bij voorbeeld mail 3 ('t Is zo goed in België) en 4 (zwembad Rozebroeken).

In de workshop wordt nu de stap gezet naar suggesties voor wanneer we geconfronteerd worden met zulke haatmails. Walter stelt voor dat we zo mails in het vervolg beantwoorden en hij stelt de mogelijke van ORBIT antwoorden voor. Hij vraagt voor reacties bij de tekst. De aanwezigen merken op dat:

- De 'ik' die centraal staat in die mails positief is en dat de beschuldigende 'gij' afwezig is.
- Andere tekstvoorstellen: 'mag ik weten wat jij voelde wanneer jij dit kreeg' en 'het verraste me dit van u te krijgen'.
- We moeten kunnen aantonen dat deze haatmails de afzender op geen enkele manier helpen.
- We dienen per kerende mail vooral uit te nodigen tot een gesprek. Niet reageren is zeker geen optie.
- Kan het vermelden van wetgeving bedreigend overkomen?

Workshop Didier

Eerste indruk voor het lezen: Zal het wel waar zijn? Klopt het?

- Van wie krijg je ze: Arbeidsbeweging dicht bij organisatie, van vrienden die het onbewust doorsturen. Oude collega's, grappig en naïef, lachwekkende manier...
- Welke inhoud heeft het: Platvloerse inhoud die grappig gevonden wordt en waardoor ze de mail doorsturen. Inhoud is niet belangrijk maar wel de grappige karakter.
- Eerste daad: Al te vaak niet gereageerd, probeert voorzichtig te zijn, zoeken naar argumenten om iets te relativieren.
- Van wie krijg je ze: Goede vrienden en personen met wie men door de band genomen goed samenwerkt.

Hoe reageren?

1. Lange discussies vermijden.
2. Nooit reageren, maar wel belangrijk om er aandacht voor te hebben.
3. Kalm blijven en dan antwoorden. Een antwoord is meestal al verrassend voor de afzender.
4. Als het te erg wordt dient iedereen te reageren.
5. Niet antwoorden, niet omdat ze mij kennen maar omdat ik ze toch niet zal kunnen overtuigen.
6. Onderschat het aspect niet van 'schrik'.
7. Respectvol reageren. Vraagt toch al een serieuze inspanning.
8. Kwaadheid laten bekoelen en eerlijk zijn.

Concrete gevallen zijn meestal waar.

Vragen om iets te ontdekken of om mij te toetsen.

Zich niet af vragen of het wel klopt of niet.

Toelichting bij de conclusies van de workshops

Sofie D'Hulster geeft enkele getallen mee. België blijkt een plaats waar enorm veel haatmail en kettingmails verstuurd worden. Het Centrum voor gelijkheid van kansen & racismebestrijding (CGKR) onderscheidt drie categorieën van mails:

Type 1: boodschappen van slechte smaak vaak verpakt in een grap, een parodie, een cartoon, een gedicht

Type 2: mails met valse inhoud (onwaarheden, valse cijfergegevens, demagogie, feiten worden zeer geloofwaardig voorgesteld, een zondebokverhaal). Hier neemt het CGKR de gespecialiseerde taak op zich om mail te ontleden in plaats van de ontvanger (vb. Imama Bouziane, Kruispuntbank...).

Type 3: hatespeech en discriminatie als 'cultuur binnen een bedrijf', gemeente, groep...

Moeilijke thematiek. Om de 'dader' te vinden zou men de individuele computers moeten kunnen doorzoeken. Dat kan natuurlijk niet. Juridisch wordt echter iemand die gewoon doorstuurt als co-auteur beschouwd.

De mails lijken dikwijls geloofwaardig en worden daarom dikwijls doorgestuurd omdat de personen verontwaardigd zijn. Er wordt immers van uitgegaan dat de informatie klopt. Dit kan voor de rechter aannemelijk zijn als argument van 'geen-schuld'.

Vroeger vermeldde het CGKR altijd de strafbaarheid van het doorsturen van mails met deze inhoud. Nu doen ze dat niet meer. Zo hebben de personen minder schrik. Het CGKR heeft er ook voor gekozen om voor alles de inhoud zelf van de kettingmails te beantwoorden.

Moet men eerst niet nog het gesprek opstarten alvorens te beantwoorden/in contact gaan met de afzender?

Voor het CGKR is de bondgenotenstrategie heel valabel maar het CGKR kan daar zelf niet op inzetten. Zij zien hun taak eerder als reactief en binnen de wettelijke limieten die de overheid hun oplegt.

Het aantal meldingen blijft echter stijgen. Facebook is een moeilijke organisatie want die haalt, op bloot na, +/- niks van hun website.

6. Conclusies

Het probleem van kettingmails is groot. Bij opvolging van de mails en de inhoud ziet het CGKR achteraf dezelfde tekst op andere internetfora (Facebook...) weer in nieuwe vormen opduiken.

ORBIT kiest om samen met haar medestanders een model van antwoordmail (die zelf een anti-discriminatie-kettingmail is) te verspreiden.

Een antwoord geven is uiterst belangrijk. Reageren op discriminatie en zaken niet blauw-blauw laten ook.

Daarbij is het de doelstelling een gesprek opstarten met de personen die zaken doorsturen zodat ze de denkoefening doen dat hun actie (een simpele 'forward' van een kettingmail) echt wel individuen en groepen in de samenleving kan kwetsen.

7. Evaluatieresultaten deelnemers

De evaluatie was aangepast voor deze netwerkdag.

Algemene scores & kwaliteitsscores evaluatieformulieren deelnemers (slecht = 20 %, matig = 40 %, voldoende = 60 %, goed = 80 %, zeer goed = 100 %)

Leeftijd	goede spreiding
Man-vrouw-verdeling	meerderheid vrouwen
Kwaliteitsscore 'Wat vond je van de titel van de netwerkdag?'	81,8 %
Kwaliteitsscore 'Hoe vond je de inhoud van deze activiteit?'	89 %
Kwaliteitsscore 'aanpak/methodologie van de thematiek?'	83,6 %
Kwaliteitsscore 'vond je de documenten/informatie duidelijk?'	86 %
Kwaliteitsscore 'voldeed de netwerkdag aan jouw verwachtingen?'	81,8 %
Kwaliteitsscore 'hoe was volgens jou de inleid(st)er/vormingswerk(st)er?'	95,5 %
Kwaliteitsscore 'Wat vond je van de workshop?'	78 %
Kwaliteitsscore 'voldoende tijd om de thematiek te behandelen?'	64 %
Kwaliteitsscore 'wat vond je van de locatie?'	81,8 %
Kwaliteitsscore 'informatie om plaats van de activiteit te vinden?'	69,1 %
Kwaliteitsscore 'hoe was de groepsgeest?'	65,5 %
Kwaliteitsscore 'hoe beschouwde je in het algemeen de organisatie van de activiteit?'	85,5 %
Algemeen gemiddelde kwaliteitsscores	80,1 %
Wil verder informatie krijgen over activiteiten van ORBIT	Overgrote meerderheid ja

Opmerkingen deelnemers

*Ik kan hier praktisch mee verder. Fijn!
 Hiermee vul je met gemak een volle dag!
 Powerpoint in het begin niet goed gemaakt.
 Ik was getroffen door de spontane vrijwillige interesse van alle deelnemers.
 Competente personen zijn gevonden om info te geven
 Dit onderwerp zeker herhalen.
 Het racisme binnen onszelf verder behandelen.*

